

Bolyai János Domáldon

Keresztes Kálmán¹ (Nagyszeben) és Oláh-Gál Róbert² (Csíkszereda)

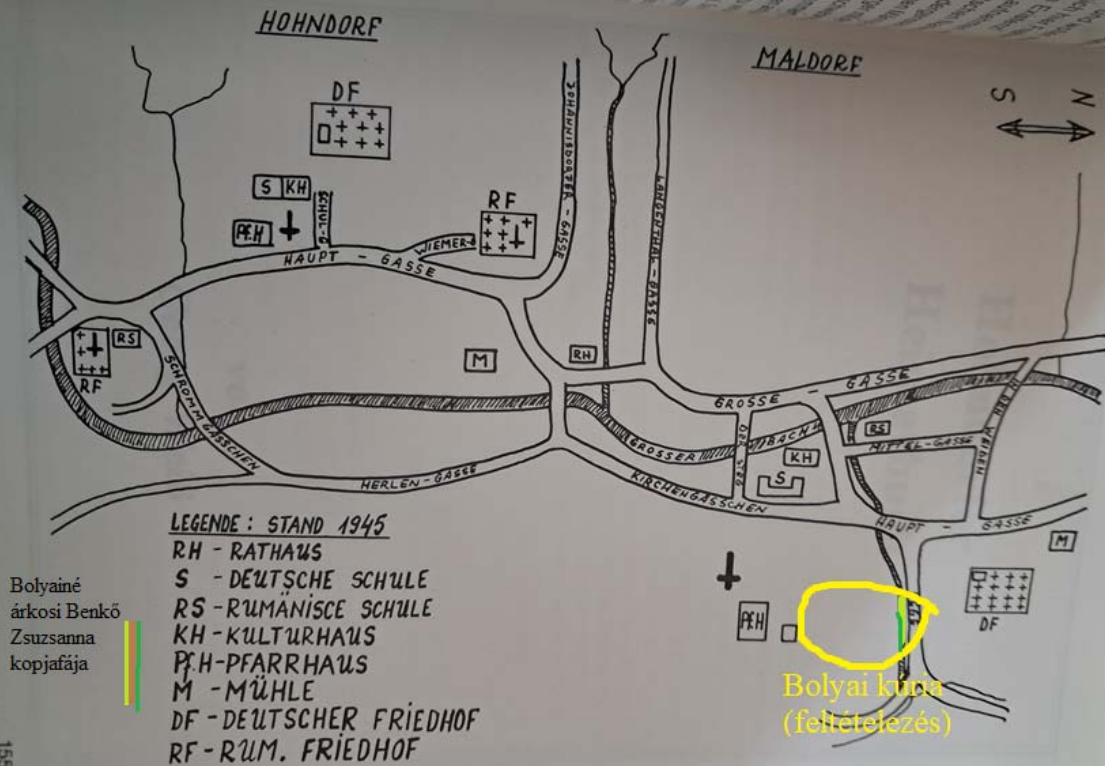
1 nyug. matematikatanár, tanfelügyelő

2. matematikatanár, adjunktus

Néhány eredeti kéziratot ismertetünk, Bolyai Jánosnak a domáldi éveivel kapcsolatosan.

Lényegében azt szeretnénk megfejtetni, hogy Domáldon hol állhatott az a kuria, ahol Bolyai Farkas mézesheteit töltötte első feleségével árkosai Benkő Zsuzsannával, és ahol Bolyai János élt közel 6 évet.

Keresztes Kálán a nagyszebeni szász evangélikus egyház levéltárából (Teutsch Haus Archivum, Hermannstadt, Maldorf) kibányászott, kiolvasott és magyarra fordított néhány nagyon értékes okiratot Domálddal és Bolyai Jánossal kapcsolatosan, Oláh-Gál Róbert pedig megpróbálta értelmezni ezeket az okiratokat az általánosan ismert, és eddig feltárt Bolyai-kutatás szempontjából

Viișoara, Mureș, România

Valahol itt lehetett Bolyai Farkas édesanyjának az öröksége a Pávay-birtok, átfolyt rajta egy kis patak

Biserica Evanghelică
CA Domald

Layers

Kirchliches Leben

In Hohndorf, wie auch in den übrigen Gemeinden Siebenbürgens, war das kirchliche Leben, also alles was irgendwie mit der Kirche zusammenhing, schon von altersher der Angelpunkt, die Stütze und der Ring, der alle Gemeindeglieder umschloß.

Hohndorfer Kirche

Das Zusammengehörigkeitsgefühl haben die Hohndorfer stets hochgehalten. Dies bekundete sich in ihren

Sitten und Bräuchen

In allem und jedem kam erst die Kirche, erst nachher das Weltliche. Die Kirchengemeinde ist der Sachsen historische Leistung, und zugleich ihr engeres völkisch-kulturelles Zuhause. Im Gemeindeleben verwirklicht sich eine echte und lebendige Gemeinschaft. Diesen Beweis liefern unsere alten heimatlichen Einrichtungen.

Die Zusammenschlüsse der Jugend in der Bruder- und Schwesterschaft, für die Verheirateten in der Nachbarschaft bilden eine der schönsten und sinnreichsten Erscheinungen sozialen Lebens der Siebenbürger Sachsen. Das Oberhaupt der Kirchengemeinde ist der Pfarrer. Ihm zur Seite steht das Presbyterium, der Kurator und die beiden Kirchenväter. Das Presbyterium wird von der Gemeindevertretung gewählt, gleichfalls für vier Jahre. Der Kurator und die zwei Kirchenväter gehen durch Wahl aus der Reihe der Presbyter hervor; sie stehen in kirchlichen Sachen dem Pfarrer zu Diensten. Unter dem Schutze

Pfarrerliste Nr 133

LE	Ansiedauer	Name	War vorher:	Geht nach:	Geboren in:
1	1603-1606	Diaboli Andreas	-	Felldorf	-
2	1643-1653	Agnethis Johann	-	-	-
3	-1670	Winkler Martin	Fred. Felldorf	-	-
4	1670-1698	Welther Martin	Fred. Felldorf	-	-
5	1698-1700	Goldner Michael	Fred. Zendersch Irnesch	Trappold	-
6	1700-1706	Bretz Michael	Fred. Birtshalm	Dobring	-
7	1706-1719	Bauss(-ner) Martin	Fred. Birtshalm	Mogeschdorf	-
8	1719-1730	Binder Michael	Fred. Mediasch	-	-
9	1730-1737	Schullerus Michael	Fred. Rode	Halvelagen	Petersdorf
10	1737-1754	Gross Johann	Durles	Marien burg	Felldorf
11	1754-1769	Ungar Michael I.	Marien burg	Maldorf	-
2	1769-1784	Ungar Michael II.	Durles	+10 X 1784	Maldorf
3	1784-1794	Ungar Michael III.	can. theol.	Halvelagen	Zendersch
4	1794-1801	Theil Johann I.	Marien burg	Felldorf	-
5	1801-1818	Theil Johann II.	Johannis dorf	Marien burg	-
6	1818-1827	Fronius Joh. Georg	Fred. Birtshalm	Nadesch	Donnersmarkt
17	1828-1845	Kaul Stefan	can. theol.	Halvelagen	Felldorf
18	1845-1858	Theil Sam. Christian	Kirtsch	Birtshalm	-
19	1858-1862	Briebracher Martin	Prof. Mediasch	Gr. Alisch	Birtshalm
20	1862-1881	Schönauer Paul	Bellenschdorf	Bellenschdorf	Marktschelker
21	1881-1889	Hömer Stefan	Maniersch	Felldorf	-
22	1890-1901	Markel Andr. Joh.	Lehr. Stein	Marien burg/ Schlössburg	Marien burg/ Schlössburg
23	1902-1931	Schnell Friedrich	-	Hetzsdorf	-
24	1932-1937	Hofgräf Johann	Haudorf	Johannis dorf	-
25	1938-1942	Wadt Michael	Lehr. Petersd.	Schulamt	Streitfort
26	1942-	Ungar Karl	Braller	Freck	-

Handbuch

der

Geschichte Siebenbürgens.

Von
Carl Neugeboren,
 der königl. freien Städtischen Stadt und des Städt.
 Hermannstadt Senator.

Hermannstadt, 1836.

Im Verlage der W. H. Thierckschen Buch- u. Kunst-
handlung.

Gedruckt bei Georg v. Clossens.

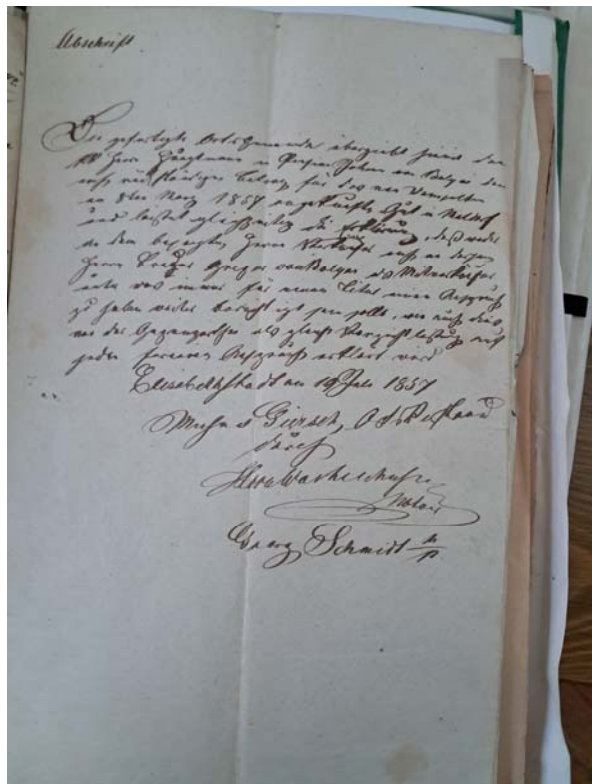

Végleges szerződés.

Eladom ezennel az én és az apai testvérem, bólyai Bolyai Gergely, nevében az utóbbi beleegyezésére számítva, a domáldi birtokunkat (mely az erzsébetvárosi kerülethez tartozik). A birtok édesapánktól, a múlt év november 20-án elhunyt, a marosvásárhelyi református kollégium néhai professzortól ránk szállt törvényes örökségünk.

A megállapodott eladás-vételár 1600 rénes forint, melyből előleg az azonnal kifizetett 1100 rénes forint.

Bolyai János

Átirat

A helyi közösség ezennel átadja Bólyai János tiszteletreméltó nyugdíjas kapitánynak az 1857. március 8-án vásárolt, a nemrég örökölt domáldi birtokért járó fennálló járulékot, és egyúttal kijelenti, hogy sem az említett eladó, sem testvére, Bólyai Gergely, mint társeladó semmilyen idézés alapján nem jogosult semmilyen követelésre, mivel ez az ellenérdekű fél előtt is kijelentésre kerül, mint minden további követelésről való egyenlő lemondás.

Erzsébetváros, 1857. július 19.

Michael Gieret (?), városbíró

Loonwartel/Leonbacher Michael, közjegyző által

Georg Schmidt keze által íratott

Teutsch Haus Archivum, Hermannstadt, Maldorf,
bestellung nr. 400/170

Véleményünk szerint, a fenti dokumentumok egyértelműen bizonyítják, hogy a Pávay-birtok, melyet Bolyai Farkas, majd két fia Bolyai János és Bolyai Gergely örökölt a domáldi evangélikus egyházközséghez jutott. Ez azért fontos, mert lényegében az evangélikus egyház iratai között kell kutakodjunk, ha pontosan meg szeretnénk állapítani a helyszínét a hajdani Bolyai-tündérkertnek!

Ezt a kutatómunkát végezi folyamatosan, Keresztes Kálmán és Oláh-Gál Róbert

Köszönjük a megtisztelő figyelmet!